

КНИШ Зиновій Михайлович (псевд.: Богдан Михайлюк, Ренс, Галіят, Ю. Мохнацький; 16. 06. 1906, м. Коломия, нині Івано-Фр. обл. — 14. 11. 1999, м. Торонто, Канада) — громадсько-політичний діяч, історик. Чоловік Ірени, батько Юрія-Дмитра Книшів. Закін. нар. школу ім. Т. Шевченка й класичну гімназію з українською мовою викладання у Коломії, 1930 здобув ступ. д-ра права і політ. наук у Львів. університеті. Від 1924 — чл. окруж. команди, згодом — бойової референтури УВО. 12 березня 1929 заарешт. і ув'язнений на три місяці. 1930 брав участь у двох конф., на яких розмежовано завдання ОУН і Проводу укр. націоналістів. У листопаді 1931 заарешт. удруге, за звинуваченням у членстві в УВО засудж. до 8-ми р. ув'язнення. 1936 звільнений за амністією, працював секр. дирекції «Центросоюзу» в Львові. У липні 1939 заарешт. втретє, однак незабаром звільнений. Від 1940 — чл. проводу ОУН та секретаріату Проводу укр. націоналістів (брав безпосередню участь в організації похід. груп ОУН); водночас 1940–41 — нач. канцелярії Укр. центр. комітету; 1942 — посадник м. Калуш (нині Івано-Фр. обл.); 1943–44 — нач. самоврядування Золочів. округи (нині Львів. обл.). У травні 1944 виїхав до Відня, у червні 1946 — до Парижа. Був провідником ОУН(м) у Зх. Європі, секр. світського

відділу греко-катол. місії для українців Зх. Європи. У січні 1949 емігрував до Канади. Обраний 1-м заступник голови Проводу укр. націоналістів і ген. суддею ОУН(м). Організував і фінансував видавництво «Срібна сурма». Наукові праці присвяч. історії УВО й ОУН. Уклав зб. документів і матеріалів «Розбрат. Спогади й матеріали до розколу ОУН у 1940–1941 рр.», «Б'є дванадцять». Спогади й матеріали до діяння ОУН напередодні німецько-московської війни 1941» (обидві — б. р.), «З таємних документів польської окупації Західної України» (1983; усі — Торонто). Автор спогадів «Дрижить підземний гук. Спогади з 1930 і 1931 рр. у Галичині» (Вінніпег, 1953), «На порозі невідомого» (Париж, 1955).

Основні праці

Історія української політичної думки кінця XVIII ст. Париж; Вінніпег, 1952; За чужу справу. Торонто, 1961; Так перо пише...: Вибрані статті. Торонто, 1965; Власним руслом. Українська військова організація від осені 1922 до літа 1924 року. Торонто, 1966; Далекий приціл: Українська військова організація в 1924–1926 рр. Торонто, 1970; При джерелах українського організованого націоналізму. Торонто, 1970; ЗУНРО: Західно-Українська національно-революційна організація: Істор.-політ. аналіз. Торонто, 1974; На життя і смерть... Сторінки з історії Української військової організації. Торонто, 1980; Смерть Станіслава Собінського. На тлі шкільного народовбивства в Західній Україні. Торонто, 1982; Варшавський процес ОУН на підложжі польсько-українських відносин тієї доби: В 2-х т. Торонто, 1986; ОУН: минуле й сучасне. К., 1993.

Рекомендована література

1. Михальчук З. Зиновій Книш: Спроба змалювання громадської сільветки. До 85-ліття ювілею // Самост. Україна. 1991. № 3;
2. У 90-ліття Зиновія Книша // Укр. слово. 1996, 8 серп.;
3. Наші втрати. Зиновій Книш // Самост. Україна. 2000. Ч. 2/476.

[А. І. Жуковський](#)

Бібліографічний опис:

Книш Зиновій Михайлович / А. І. Жуковський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-8709>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).